

SMS1025A Gennemgang i 2014-15 af Lihme Skole Samling - oldsager

Oprettelse og historik

Indsamlingen af oldsager fra Lihme sogn blev påbegyndt i 1925 af førstelærer Kaj Adolph Enna Jensen. Ideen var, at børnene skulle se, opleve og lære om genstandene /naturen– en form for pædagogisk anskuelsesundervisning. Udover oldsager indsamledes historiske, biologiske og geologiske genstande, der ikke indgår i denne gennemgang.

Arbejdet blev i 1950 videreført af Hans Frederik Eriksen, der på det tidspunkt blev ansat som lærer på skolen.

I 1965 skulle Lihme Centralskole opføres og samlingen skulle derfor have en flot placering i den nye skole og skulle indgå som et væsentligt redskab i den daglige undervisning.

Ålbæk Skole Samling (SMS 1299) (se kopi af protokol) blev en del af Lihme Samlingen i 1965, hvor Centralskolen opføres og Ålbæk Skole nedlægges.

Førstelærer H.F.Eriksen fortsatte samlingsarbejdet, og nummererede og beskrev ikke alene fundene fra Lihmesamlingen, og han stod formodentlig bag om-nummereringen med tilhørende ny protokol af Lihme Skole samling (se kopi af protokol).

Fra slutningen af 1960'erne blev det lærer og senere skoleinspektør Ib Svenningsen, der varetog arbejdet med samlingen.

I perioden 1995-2005 lå indsamlingsarbejdet stille og det er siden ikke genoptaget.

Først i 2005, forud for kommunesammenlægningen, hvor Spøttrup Kommune blev en del af Skive Storkommune, blev diskussionen om samlingens fremtid taget op. Spøttrup kommunes børne- og kulturudvalg v/ Åge Dahl vedtog, at Sparekassen Vestsalling i 2006 skulle overtage samlingen og de bedste genstande skulle udstilles i en tilbygning ved banken. Ved overdragelsen sikrede banken sig, at hvis den en dag ikke længere var i stand til at varetage opgaven, havde Sparekassen ret til at overdrage samlingen til Skive kulturhistoriske Museum.

I 2008 åbnede udstillingen af lokale fund fra Lihme sogn og den nærmeste omegn. På Lihme Skole blev fund fra den geologiske, biologiske og historiske udvikling gennem tiderne udstillet. Ikke udstillede genstande blev opbevaret i skuffer under monterne i såvel bank som på skolen.

I 2014 bliver diskussionen af samlingens fremtid atter aktuel, idet Lihme skole lukkes, banken i Lihme er lukket, bygningen søges solgt og samlingen ejes i dag af Den Jyske Sparekasse. Og Skive Museum er i dag en del af fusionen "MUSERUM", der arbejder med arkæologi, historie, geologi og kunst.

Da samlingen nu i snart 100 år har været en del af Lihme's identitet og kulturarv søger Lihme Borgerforening at skabe nye fysiske rammer for samlingen. Arbejdet med at skaffe de økonomiske midler til et nyt Kulturhus er i skrivende stund ikke afsluttet.

MUSERUM Arkæologi har i den forbindelse ønsket at registrere den arkæologiske del af samlingen.

Hovedparten af samlingen kan derefter, alt efter ejers ønske, udstilles i Lihmes kommende Kulturhus.

Aflevering og registrering fra 1925-95

Lihme Skole Samling

Børnene afleverede oldsagerne til Kaj Enna Jensen. Herefter blev oldsagen tildelt et nummer og protokolført med en kort beskrivelse og givers navn noteret. Dette betyder, at protokollen består af 480 numre, med kun en genstand i hvert nr. Der er ingen årstal i protokollen.

Protokollen er formodentlig omskrevet og samlingen ny-nummereret i 1960'erne. Protokollen er skrevet med moderne skrift uden navneord med store bogstaver og "bolle å" i stedet for aa. Oldsagerne er nummererede med påsat DYMO nr. DYMO blev opfundet i slutningen af 1950'erne. Desværre sidder det ikke så godt fast på oldsager, og en del numre er faldet af.

Den nye protokol bærer præg af, at oldsagerne er sorteret efter oldsagstyper- eks. flintøkser, stridsøkser osv. I den nye protokol er der huller i beskrivelserne især fra nr. 400. Fra nr. 400- 480 mangler beskrivelse af i alt 66 oldsager, hvilket kun kan betyde, at de var fraværende allerede i midten af 1960'erne ved om-nummereringen.

Ålbæk Skole Samling

Der kendes ingen historik vedrørende denne samling.

Samlingen er meget forskellig fra Lihmesamlingen, idet Ålbæk Skole Samling især består af opsamlinger af flintoldsager fra køkkenmøddingerne ved Kås og Ålbæk. Der er også opsamlinger og enkeltfundne oldsager i samlingen. Derudover er der opsamlinger fra Mors.

Hver opsamling har fået sit eget nr. og fundstedet og ejer af jorden eller giver er noteret. Fundstederne er nummereret fra 1-56, men protokollen må være fortsat efter skolelukningen, idet det sidste fund nr. 56 er afleveret i 1990.

Indenfor hvert nr. er hver enkelt genstand nummereret f.eks. Fund 11/1-7 kærneøkse, hvilket betyder fundsted 11 nr. 1.

Registrering af samlingen vinteren 2014-15

MUSERUM ARKÆOLOGI har efter aftale med områdedirektør Arne Raun Krejbjerg, Den Jyske Sparekasse, gennemgået, beskrevet, dateret, nummereret, fotograferet og pakket de to samlinger under hovednumrene SMS 1025A Lihme Skole Samling og SMS 1299 Ålbæk Skole Samling (underinddelt i SMS 1302-1356 og 1367-1368). De to protokoller er indskrevet i excell-ark og ud for hver genstand er noteret om genstanden er set eller den mangler.

I SMS1025A *Lihme Skole Samling* er registreret 515 oldsager, heraf mangler 155 i dag. Nogle af disse oldsager kan have tabt nummeret og fået tildelt et nyt.

Ib Svenningsen har lavet en liste over givernes bopæl i Lihme sogn.

I SMS 1299A *Ålbæk Skole Samling* (se vedhæftede oversigt) er fra protokollen registreret 57 lokaliteter med i alt 1026 genstandsnumre og ca. 1738 oldsager. Der mangler imidlertid 14 hele sager, hvor alle oldsager ikke længere findes i samlingen, og spredt i de enkelte det fra sager mangler enkelte oldsager - i alt 113 oldsager.

Numrene er oprindelig påført med rød tush og har derfor været lette at adskille fra Lihme Skole Samling. I dag er Ålbæk Skole Samling nr. 1 lig med SMS 1302, nr. 2 er lig med SMS 1303 osv. og genstand 1 lig med x1. Hele samlingen er gennemgået, beskrevet, dateret, pakket og enkelte oldsager er fotograferede.

Faglig vurdering

De to samlinger er meget forskellige, hvor Lihme Skole Samling består af hele, enkeltfundne, antagelig oppløjede oldsager især fra grave fra bondestenalderen, består Ålbæk Skole Samling af opsamlinger langs kysten af bopladsfund fra køkkenmøddinger og andre stenalderbopladser. Opsamlingerne domineres derfor især af bearbejdet flint (flækker, blokke og afslag) og økser af flint især fra jægerstenalderen. I samlingerne findes stort set ingen keramik eller andre oldsager fra hverken bronzealder, jernalder eller vikingetid.

Ålbæk Skole Samling kan fundanmeldes på gårdsniveau, mens Ålbæk Skole Samlings oplysninger for de fleste sagers vedkommende, har for upræcise angivelser af fundstedet til at der kan laves en fundanmeldelse. Det fremgår af vedhæftede fil, hvilke lokaliteter der fagligt kan arbejdes videre med.

Samlingens fremtid

Med gennemgangen og registreringen af oldsagssamlingerne anser museet arbejdet med Lihme Skole Samling for afsluttet. Samlingen er indtastet i REGIN (Museernes elektroniske registreringssystem), hvor borgerne kan finde oplysningerne ved at google "Museernes Samlinger" og finde oplysningerne i LIHME SOGN.

Samlingen er indtil videre opmagasineret i MUSERUM ARKÆOLOGI's Magasin.

Museet har tilbudt sin hjælp, til nyopsætning af samlingen i det nye kulturhus i Lihme.

Museet foreslår en illustreret artikel i Lihme Bladet om de arkæologiske fund i Lihme sogn, herunder Lihmesamlingen, ligesom et faneblad på hjemmesiden, "Lihme By", kunne præsentere nogle af fundene som glimt af områdets ældste kulturer.

Skive, den 18/2 2015

Inge Kjær Kristensen

Samlingschef og leder af MUSERUM Arkæologi